

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkey, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3calcz.htm>

9395458

Mezi běžnými objekty početně převažovaly menší jámy, u nichž je obvykle obtížné určit původní účel. Zachyceny však byly i plošně rozsáhlé zahloubeniny nepravidelného půdorysu, které primárně sloužily k získávání hlíny (tzv. stavební jámy a hliníky). V jedné z těchto exploatačních jam byla objevena dětská kostra. Strukturu sídliště doplňují objekty hospodářského charakteru, a to obilní jámy a hliněné pece se dnem vyloženým kameny nebo zlomky podložek na drcení obilí. Navzdory vícestupňovému osídlení je z celkového plánu patrné, že část objektů vytváří řady kolmé na osu příkopu, které jsou od sebe navzájem oddělené volnějšími prostory, kde původně asi stály typické dlouhé nadzemní domy. Pozůstatky jejich kulové konstrukce se podařilo zachytit jen v jihozápadním a severovýchodním úseku zkoumaného území (obr. 3).

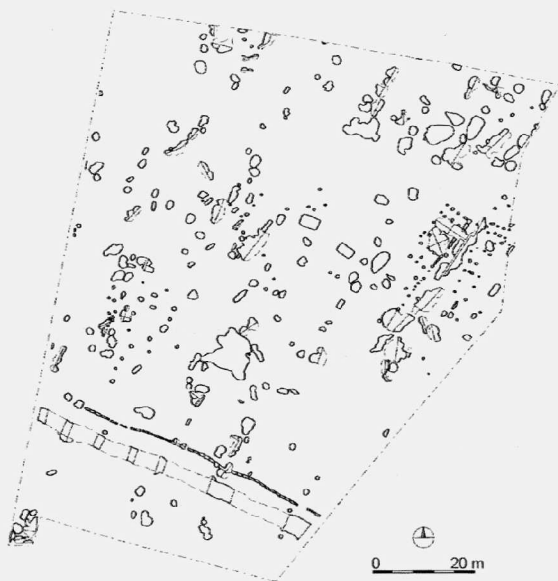
Zvláštní zmínku si zaslouží ještě 2 jámy obdélníkového půdorysu o rozměrech $3,8 \times 2,6$ m a $3,4 \times 2$ m s rovným dnem, umístěné přibližně uprostřed plochy. Na výskyt podobných útvarů na sídlišti kultury s lineární keramikou na Moravě upozornil již Z. Čížmář (1999), který je považuje za „polozemnice“, plnící nejspíše určitou hospodářskou funkci.

Prozkoumaný úsek osady bezpochyby souvisí se staroneolitickým areálem, který byl v letech 1971, 1978 a 1989 zčásti odkryt při výstavbě západního přivaděče k dálnici D1, tzv. Pražské radiály, a budoucího panelového sídliště Nový Lískovec asi 150 m západně (Berkovec 2004; Geislerová 1980; 1996; Tichý 1972; Vitula 1993), jeho pokračování východním směrem naznačovaly výsledky povrchové prospekce (Kovárník 1984, 94). Vzhledem k tomu, že pozemek Moravského zemského archivu přímo nenavazuje na žádnou ze starších ploch a že výzkum z roku 1971 není možné přesně lokalizovat, je zatím obtížné ztotožnit nově zachycený příkop a palisádový žlábek (?) s dříve objeveným ohrazením patrně oválného půdorysu (Berkovec 2004, 91–92, mapa 11; Geislerová 1996, obr. 3). Na základě polohy přibližně uprostřed tohoto oválu i směru se za současného stavu poznání přikláníme k možnosti příčného rozdělení ohrazeného prostoru (srov. Berkovec 2004, 91, mapa 11:B).

Michal Přichystal

Literatura

- Berkovec, T. 2004: *Ohrazené areály kultury s lineární keramikou na Moravě (I). Brno-Nový Lískovec. Pod Kamenným vrchem*. ARF 5. Olomouc.
- Čížmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě (poznámky k vývoji výzdobného stylu), *Acta Musei Moraviae*, Sci. soc. 83, 105–139.
- Čížmář, Z. 1999: Několik poznámek k existenci polozemnic v kultuře s lineární keramikou, *Pravěk NŘ* 1998/8, 103–113.
- Čížmář, Z. 2002: Keramika z pohřebiště v „Široké u lesa“. In: V. Podborský a kol.: *Dvě pohřebiště neolitického lidu s lineární keramikou ve Vedrovicích na Moravě*. Brno, 151–186.
- Geislerová, K. 1980: Záchraný výzkum na neolitickém sídlišti u Nového Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1978, 9–10.
- Geislerová, K. 1996: Neolitické osídlení s příkopem v Brně-Novém Lískovci, *Pravěk NŘ* 1994/4, 17–41.
- Kovárník, J. 1984: Terénní archeologický průzkum na jižní a jihozápadní Moravě, *Přehled výzkumů* 1982, 94–100.

Obr. 3. Brno-Starý Lískovec. Celkový plán zkoumané plochy.
Brno-Starý Lískovec. Gesamtplan der untersuchten Fläche.

- Tichý, R. 1972: Neolitické osídlení u Brna-Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1971, 34–35.
- Vitula, P. 1993: Záchraný výzkum neolitických, eneolitických a halštatských objektů na katastrech Starého a Nového Lískovce (okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 1989, 112–113.

Resumé

Brno (Kataster Starý Lískovec, Bez. Brno-město). Westlich von der Netroufalky Str. Linienbandkeramik. Siedlung, Bestattung in der Siedlung. Rettungsgrabung.

BŘEZOLUPY (okr. Uherské Hradiště)

„Pastvisko“. LnK, MMK (?). Sídliště. Povrchový průzkum.

Na temeni, které vybíhá jižním směrem z kóty Háji (346 m) do údolí Březnice, byla reidentifikována neolitická lokalita. Známá je ze sběrů V. Hobla, V. Hrubého a I. L. Červinky (nálezková zpráva v archivu AÚ AV ČR Brno, č. j. 2736/46, 173/47, 842/47, 1132/55). Nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 305–320 m.

Ze sídliště pocházejí nevýrazné zlomky keramiky LnK a MMK? (je s velkou pravděpodobností uváděna dříve; nálezková zpráva v archivu AÚ AV ČR Brno, č. j. 847/47) a štipaná kamenná industrie: čepelové jádro se změněnou orientací (přepálený silicit), reziduum jednopodstavového čepelového jádra (silicit krakovsko-čestochovské jury – KČJ), oboustranně škrabadlo (KČJ), oboustranně přelomená čepel (přepálený silicit), zlomek čepelky (obsidián), ústěp (přepálený silicit z glacienních sedimentů), 3× odpad (KČJ, 2 přepálené artefakty) a zlomek porcelanitu bez jasných stop oprávcování.

Jedná se o strategickou výšinnou polohu, která umožňuje kontrolu údolí potoka Březnice. Na protilehlém břehu Břez-

nice se nachází další sídliště lidu s MMK v poloze „Čertoryje“ (Kuča – Vokáč – Škrdla 2005, 215–219).

Pod „Čertoryji“. Pravěk. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum

Na úpatí výšinné polohy „Čertoryje“ (viz výše) byl nalezen fragment keramiky a drobná přelomená čepelka pravděpodobně ze SGS. Tyto ojedinelé nálezy lze rámcově datovat do staršího pravěku.

Terénní průzkum proběhl v rámci grantu GA AV ČR B8001203 a příspěvek vznikl díky projektům GAČR 404-05-0305 a GAČR 404-05-H527.

Martin Kuča, Petr Škrdla

Literatura

Kuča, M., Vokáč, M., Škrdla, P. 2005: Březolupy (okr. Uherské Hradiště), *Přehled výzkumů* 46, 215–219.

Resumé

Březolupy (Bez. Uherské Hradiště). „Pastvisko“. LBK, Mährische bemalte Keramik (?). Oberflächensammlung.

Březolupy (Bez. Uherské Hradiště). Unter „Čertoryje“. Vorgeschichte. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

IVANČICE (k. ú. Budkovice, okr. Brno-venkov)

Pod „Holým kopcem“. MMK. Sídliště. Povrchový sběr.

Na podzim roku 2004 objevil Petr Fiala z Ivančic při terénní prospekci na severozápadním okraji Krumlovského lesa dosud neznámé pravěké sídliště. Lokalita se nachází v jižní části katastru Budkovice na severozápadně exponované pravobřežní terase Rokytné mezi dvěma jejími drobnými bezejmennými pravobřežními přítoky východně od železniční tratě pod výraznou výšinnou polohou „Holý kopec“. Na mapě 1:10 000, listu 24-34-16, lze sídlištní plochu přibližně vymezit následujícími souřadnicovými body Z s. č. – J s. č.: 210 mm – 31 mm, 216 mm – 46 mm, 230 mm – 41 mm, 225 mm – 21 mm.

V průběhu roku 2005 byla během opakovaných návštěv povrchovými sběry shromážděna početná nálezová kolekce, v níž jsou zastoupeny keramické zlomky (38 ks) a především kamenné, broušené (15 ks) i štípané (47 ks) artefakty. Keramiku lze podle několika zlomků okrajů a zlomků s výčnělky připisat mladšímu stupni kultury s moravskou malovanou keramikou. V broušené industrii dominují zlomky plochých sekerek ze zelených břidlic, jediný celý exemplář představuje menší sekerku trapezovitého tvaru s téměř symetrickým profilem a podbroušeným ostřím. Ze tří vrtaných broušených artefaktů je nejpozoruhodnější a neúplnější drobnější sekeromlat s otupeným břitem, který byl přelomen v provrtu a na jehož těle se pod lomovou plochou se zbytkem původního provrtu nachází nedokončený druhotný provrt. Surovinou v nálezovém souboru nejpočetnějších štípaných artefaktů (především neretušovaných ústěpů, jader a jejich reziduí, vzácněji neretušovaných čepelí) jsou místní rohovce typu Krumlovský les. Nově zjištěné sídliště u Budkovic tak rozmnžuje počet dosud známých lokalit mladšího stupně MMK v oblasti Krumlovského lesa, zatím však zjišťovaných zejména na jeho východním úbočí, jejichž existenci zde lze

spojovat se zahájením těžby místních rohovců právě v tomto horizontu (Oliva 2001; 2002, 158–161).

Milan Salaš

Literatura

Oliva, M. 2001: Sídliště lidu s moravskou malovanou keramikou v okolí Krumlovského lesa a jejich štípané industrie. In: *Otázky neolitu a eneolitu našich zemí. Sborník referátů z 18. pracovního zasedání badatelů pro výzkum neolitu a eneolitu Čech, Moravy a Slovenska Mostkovice 14.–17. září 1999*. Pravěk Supplementum 8. Brno, 197–231.

Oliva, M. 2002: Těžní jámy, rondely, hradiska jak se to rýmuje? In: E. Neustupný (ed): *Archeologie nenalezaného. Sborník přátel, kolegů a žáků k životnímu jubileu Slavomila Vencla*. Plzeň – Praha, 153–186.

Resumé

Ivančice (Kataster Budkovice, Bez. Brno-venkov). Mährische bemalte Keramik. Siedlung. Oberflächensammlung.

DAMBOŘICE (okr. Hodonín)

„Kluče“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V souvislosti s další etapou pokládky plynovodního potrubí byla v předchozím roce Masarykovým muzeem v Hodoníně na zkoumané polykulturní lokalitě v poloze Kluče (jihozápadní svah mírně terénní vyvýšeniny v nadmořské výšce 230–240 m) v červenci 2005 zdokumentována část objektu kultury s moravskou malovanou keramikou (mimo několik dalších archeologických pozůstatků – viz kap. Doba bronzová, Středověk a novověk). Poloha nově zjištěných objektů je na ZM ČR 1 : 10 000, kladový list 24-43-24, určena bodem o souřadnicích 389/308 mm od Z/J s. č. Výkopem v silné nadložní vrstvě dosahující mocnosti až 180 cm se podařilo rozlišit poměrně rozsáhlou jámu o zachovaném maximálním rozměru 380 cm obsahující zlomky keramiky, kamenů a zvířecích kostí, zřejmě hliník, jehož nepravidelné dno bylo zahlobeno již jen 10–15 cm do sprašového podloží.

„Vysoká“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu měsíce září a října 2005 probíhal záchranný archeologický výzkum na svahu východního výběžku terénní vyvýšeniny Vysoká, který byl vyvolán rozšiřováním stávající panelové plochy pro vrty. Nově zjištěnou polykulturní sídlištní plochu v nadmořské výšce 245 m nad dnes již zaniklým levým přítokem potoka Salajka, identifikovanou na ZM ČR 1 : 10 000, kladový list 24-43-24, bodem o souřadnicích 381/347 od Z/J s. č., dokládá existence tří objektů kultury s moravskou malovanou keramikou a dvou objektů horákovské kultury (viz kap. Doba železná). Starší sídlištní fázi reprezentují mimo jedné menší kruhové jámy s mírně směrem ke dnu rozšířenými stěnami a nepočetnými keramickými fragmenty především dva hliníky s nepravidelným dnem o velké kubatuře a s množstvím nálezů keramiky, mazanice, zvířecích kostí a kamenů, včetně ojedinelých kousků štípané i broušené industrie.

Jaromír Šmerda